Demir Küçükaydın

Mısır Devrimi Yazıları

(Uzaktan Yorumlar)

Bu kitabın UUIDsi c857b4d6-b30b-11e4-8dbe-4b2040524fbf

Mısır Devrimi Yazıları
Uzaktan Yorumlar

İçindekiler

Sunuş

Mısır’da tahrir alanında ayaklanma başladığında El Cezire’nin Tahrir (Kurtuluş) alanını gösteren internet yayını üzerinden ve yayınlardan izlemeye çalışarak, kimi zaman saaati ve dakikasıyla izlediklerimizi yorumlamaya çalıştık. Elbette bu yazılar olaşların gelişimi üzerinde bir etkide bulunamazdı, ama bir devrimci olarak çok sınırlı verilerle bile olayların akışını anlamlandırabilmenin, değerlendirebilmenin ve öngörülerde bulunup bir diriş geliştirebilmenin örneklerini sunmaya çalıştık. Bir tür deney gibiydiler.

Yazılar aşağıda, okununca çok kısıtlı bilgiye ve neredeyse dakkası dakikasına yorumlar yapmamıza rağmen çok büyük bir yanılgı yoktur. Aksine olayların alacağı biçim önceden görülmüştür. Ordu’nun en azından tarafsızlığı ile devrime biraz ebelik yapar gibi olmasının, ilerde bu devrimin en büyük zaafı olacağını öngörmüştük.

Diğer yandan Müslüman (Alandan gelen Allahu ekber sesleri) ve Mısır milliyetçisi (Mısır Bayrakları) niteliğinin onun en büyük zaafı olduğu da öngörülüyordu.

Marksizm'in kavramsal araçları ve sistematize ettiği tarihsel deneyler ve genellemeler olmasa elbette Devrimin bu genel gidişini böylesine en azından ana hatlarıyla doğru olarak değerlendirmek mümkün olamazdı. Bu yazıları yazarken, sosyalist mücadelenin tarihsel hafızasına dayanıyorduk.

Birkaç yıl sonra Türkiye’nin Tahrir’i olan Taksim’de başlayan ve Taksim’in merkezi olduğu devrimci bir kabarış yaşadık.

Gezi hareketinin başladığı gün yine saaati saatine yazdığımız ilk yazıda şu satırlar okunuyordu:

“Mısır’da Tahrir’de olanları El Cezire’nin canlı yayınlarından izleyerek neredeyse dakikası dakikasına yorumlar yapmış, sonradan neredeyse hepsinin doğruluğu ortaya çıkan, öngörülerde bulunmuştuk.

O zaman olaylardan çok uzakta çok dolaylı bilgilere dayanıyorduk ve yazdıklarımızın dil farkı nedeniyle herhangi bir şekilde olaylar üzerinde etki yapması olasılığı neredeyse sıfırdı.

Şimdi ise durum birazcık farklı.

Birincisi İstanbul’da yaşıyoruz. Dolayısıyla doğrudan görme, içine katılma, doğrudan izlenimler edinme, nabzını daha doğrudan tutma

şansımız var.

İkincisi ise dil bariyerleri, engelleri yok. Küçük de olsa yazılanların bir etkide bulunması olasılığı bulunuyor.”

Bu sefer en azından yazılarımızla az da olsa bir etki yapma olanağımız vardı. Neredeyse hemen her gün bir yazı yazdık. Olayları sadece yorumlamakla yetinmeyip sürekli o ana ilişkin öneriler, sloganlar, taktikler ve örgütlenme biçimleri önerdik. Gezi boyunca sanırız en çok yazı yazan olduk.

Bu yazılar elbet örgütlü bir güce dayanmadığından fazla bir etki yaratmadı belki ama yine de büyük bir yankı bulduğu Demirden Kapılar başlıklı bloğumuza giriş ve okunma sayılarından görebiliyorduk. Derinden derine işleyen bir birikim yarattığı kanısındayız. Eğer ilerde Gezi benzeri bir hareket veya onun bir ikinci baskısı olursa bu derinden işleyen birikimin etkileri görülebilir.

Gezi Hareketi belki Mısır’daki gibi bir iktidar değişimine yol açmadı; belki bugün Gezi buharlaştı ve geriye hiçbir şey bırakmadı ama nitelik olarak Taksim, Tahrir’den daha ileri gitti ve onun düştüğü tuzaklara düşmedi diyebiliriz.

Laiklerin ve Alevilerin güçlü bir şekilde damgasını vurduğu bir hareket olmasına rağmen hiçbir zaman laikçi olmadı. Başlangıçta Türk bayrakları epey yoğun olmasına rağmen, onlardan büyük ölçüde kurtuldu ve Türk milliyetçiliğine uzak durmaya çalıştı. Kürtleri ve Müslümanları da saflarına çekmek için elinden geleni ve hatta gelmeyeni yapmaya çalıştı.

En büyük zayıflığı örgütlenememesi ve bu nedenle önceki dönemin küçük örgütlü gruplarına ve örgütlerine (Taksim Dayanışma) sözcülüğü ve önderliği bırakmış olmasıydı.

Bunun ardında da teorik, politik ve örgütsel hazırlıksızlık vardı. 12 Eylül, Duvar’ın yıkılışı, Özel Savaş Rejimi gibi neredeyse otuz yılı bulan bir gerileme dönemi ve o dönemin ideolojik atmosferi ve teorik hazırlıksızlığı Gezi’nin en büyük zaafıydı. İkinci zaafı, Türkiye’de ekonominin nisbeten iyi gittiği, refahın arttığı ve alt sınıfların aldığı payın nisbeten büyüdüğü bir dönemda gerçekleşmesi ve bu nedenle İşçi Sınıfı’nın kendisine uzak durmasıydı.

*

Gezi günlerinde, özellikle Gezi'nin parklara çekildiği dönemde, İktidar Gezi'yi Mısır'da Müslüman Kardeşler karşısında Ordu'nun darbesini destekleyen veya onun karşısında tarafsız kalan Mısırlılara benzeterek Gezi'ye karşı bir savaş veriyordu.

Bu derlemenin ikinci bölümündeki yazılar, bu döneme aittir. Sadece Mısır'daki devrimin sonraki gelişmelerini değil aynı zamanda onunla kıyaslamalar içinde Gezi'yi ele alırlar ve aynı zamanda Gezi'nin içinden yazılardır.

*

Mısır'daki devrim günlerinde yazılan "Uzaktan Yorumlar"ın sonuncusu 13 Şubat 2011 tarihini taşıyor. Bugün tam dört yıl olmuş. Bu vesileyle bu yazıları derledik.

Gezi süresince yazdığımız yazıları daha önce derlemiş hem kitap olarak yayınlamış hem de indirilmek üzere internete de koymuştuk.

Benzer şekilde Kobani savaşı günlerinde de neredeyse hemen her gün yazılar yazmıştık. Şimdi onları da derleyip kitap haline getirmek gibi bir görev önümüzde duruyor.

13. Şubat. 2015

Demir Küçükaydın

Tahrir’i İzlerken Uzaktan Yorumlar

Uzaktan Yorumlar (01) – Televizyondan Tahrir - 2 Şubat 2011

Mısır'da şu an (saat: 21.15) devrimin kaderi çiziliyor. Televizyonlardaki görüntülerden çıkarabildiğim kadarıyla, alandaki muhalifler hala çok az, hatta sayıları bile azalıyor ve Kahire Halkı o alana akmış ve alanı feth etmiş değil.

Eğer sonraki saatlerde durumda bir değişme olmazsa, devrimin bu ilk dalgası acı bir yenilgiyle son bulacak demektir. O alandaki gençleri büyük bir olasılıklar öldürüp, derdest edecekler ve ibreti alem için cezalandıracaklar. Sonra da sıra bütün diğer muhaliflere gelecek.

Sabahleyin, alandaki direniş, Mubarek'in polislerinden ve lumpenlerden derlenmiş saldırganlarını püskürttü ve alanın dışına sürdü. Ama onları, peşine düşüp yok edemedi. Çünkü peşine düşecek gücü de yoktu kararlılığı da.

Bu da devrimi, alanda savunmaya ve alanı korumaya zorladı. Bir devrimin intiharıdır savunmaya geçmek. Alanı savunmak bir bakıma devrimin savunmaya geçmesi demekti.

Bu gidişi, ancak Kahire halkının Meydana akın akın gelmesi ve Mubarek'in adamlarını sokaklardan silip süpürmesi durdurabilir ve tersine çevirebilirdi.

Belli ki Mısır halkı hala çok korkuyor, bir kaç günlük gösteriler onun yeterince güç ve kendine güven kazanmasını sağlayamamış olmalı. Kendine güvenini kazanacak kadar bir gösteriler dizisi yaşamadan, birden bire tayin edici muharebi ile karşı karşıya kaldı.

Mubarek akıllıca bir hamle yaptı, çekileceğim ama sonra dedi ve böylece "tarafsız" duran orduyu kendi yanına çekmek için esas hamleyi yaptı.

Ordu bir gün önceki Mubarek'in "çekileceğim" mesajı üzerine , "işte çekiliyor artık gösteriler dursun" diyerek, bu kayışını ifade etmişti.

Ama bugün bile henüz karışmadı. Sabahki direnişin Tahrir Meydanı'nı Mubarek'in adamlarına teslim etmeyip onları püskürtmesi üzerine. Tarafsız tavrını sürdürüp, güç dengelerini kollamaya devam etti. Yanlış ata oynamak istemedi.

Eğer alana büyük bir halk desteği aksaydı, ordu da ilk gösterilerde yaptığı gibi, göstericilerin emniyetini sağlayacağım diye, tekrar göztericilerden

yana ağırlığını koyar ve Mubarek'in ülkeyi terk etmesini isteyebilirdi.

Gerçi ordunun böyle bir davranışı, uzun vadede, devrimin izleyeceği yol ve kaderini belirlemekte, ordunun ağırlığını arttırır ve bu da muhtemelen, ordunun kontrolünde, biraz Türkiye'de olduğu gibi bir liberal reformlar dönemini açar, bu da bir demokratikleşme değil ama belli bir liberalleşme sağlardı.

Ama şu saatlere kadar Tahrir "Kurtuluş" Meydanı hala bomboş. Hala gençler var ve koca alanda küçük ve dağınık kümeler halindeler.

Meydanı savunmaya geçiş aynı zamanda devrim yasalarının sembolik bir ifadesi de.

Marks, Engels, yaşadıkları ve daha önce yaşanmış devrim deneylerinden çıkardıkları sonuçlarla, savunmanın veya duraksamanın bir devrimin ölümü demek olduğunu defalarca yazmışlardı,.

Meydan'ı savunma bir bakıma devrimin ya da ayaklanmanın savunmaya geçmesi demekti.

Ve savunma'da kalış etkisini göstererek, Mubarek'in güçlerini toplamasını ve karşı saldırıya hazırlanmasını sağlayacak zaman ve morali bulmasını sağladı.

Şu an gazeteler İnternette, başkan yardımcısı Ömer Süleyman'ın, gösterilerin son bulmasını, diyalogun koşulu olarak koyan bir beyanat verdiğini yazdı.

Yani bu şu demektir, akşamdan beri korktuğum başa geliyor. İsyan yenildi. Karşı taraf koşul öne sürecek cesareti buluduğuna göre artık kendini toparladı.

Bu şu demektir: devrim yenildi ve şimdi gösterilere katılanları katletme ve tutuklama dalgası başlayacaktır. Cuma günü de hiç bir şey olmaz. Hatta Cuma gösterisi, terörden sinmiş halkın evlerine kapanıp, Cuma gösterisini Mubarek'in adamlarının yapmasına bile yol açar.

Şu an yeni bir haber düştü, Alandan silah sesleri geliyormuş. Karşı devrim alanı ele geçirmlek için saldırıya geçti. Alandaki çocukları öldürecekler.

Ama her zaman olduğu gibi devrimin katilleri onun vasiyetini yerine getirirler.

Yani Prusya yolundan bir demokratikleşme değil, liberalleşme.

Eğer devrimin ikinci bir dalgası gelmezse, bu yenilgi kolay atlatılamazsa, Mısır da Ordu'nun kontrolünde, Türkiye'deki gibi bir sistem oturur.

Gerçi devrim başarıya da ulaşsa sonuç aynı olabilir.

Ama bir devrim, amaçlarına ulaşamazsa bile, onun halkın ruhunda ve bilincinde yapacağı değişikliklerin değeri hiç bir şeyle ölçülemez.

02.02.2011 21:51:35

Demir Küçükaydın

Uzaktan Yorumlar (02) - Devrim Hala Ölmedi – 3 Şubat 2011

Sabah oldu ve meydan hala göstericilerin elinde. Hiç destek gelmedi. Buna rağmen sabaha kadar, Mubarek'in bindirilmiş kıtalarına meydanı terk etmediler.

Az öncve El Cezire, Twitter ve internet üzerinden haberleşmek için yeni bir yol bulunduğunu açıkladı. Bir telefon numarası verdi ve Twitter mesajlarını oraya yollayın dedi. Videolarınızı yollayın dedi.

İlk verdiği mesajlardan biri, alandaki bir kadının yardım çağrısıydı, Kahire halkını meydana çağırıyordu.

Meydandakiler durumun bilincinde.

Belli ki El Cezire tehlikenin farkında, sadece haberciliği bırakıp, habercilik yapıyormuş gibi yapıp, devrimin yaşaması için bir haberleşme kanalı açmak istiyor.

Başkan yardımcısının, akşamki, gösteriler bitmeden görüşme yok tehdidine rağmen, hala askerler duruma müdahale etmiş değil.

Belli ki ordunun tabanında, alt rütbeli subaylarda rejime duyulan rahatsızlık, tepedeki generalleri şimdilik oyunun dışında gibi durmaya zorluyor.

Ayrıca bu, ordunun kontrolünde bir değişiklik için de işlerine geliyordur.

Bu durum da birden bire sokaktaki, hatta o meydandaki gelişmeleri kilit bir öneme getiriyor.

Hak kitleleri sokağa hakim olamazsa ve süremezse Mubarek'in bindirilmiş kıtalarını, kaybeder. Hala zaman var. Belki günün ışıkları, Kahirelilerin üzerindeki korkuyu atmalarına yardımcı olur.

El Cezire'nin geçtiği haberler Mubarek yanlılarının toplanmaya başladığını yazıyor.

Kahire halkı 30 yıllık diktatörlüğün üzerinde biriktirdiği korkuyu atıp Tahrir alanına dolacak mı?

Burada derinden bir kendiliğindenlik, yaratıcılık, inisiyatif ğerekir. Halkın derinlerinden gelecek bir şeyler.

Bütün devrimler bunların üzerinde yükselir zaten.

Ama şu ana kadar henüz bir şey görünmüyor. O çok kıymetli saatler su gibi akıp gidiyor.

Bu ayaklanma hala yaşarsa bir mucize demektir.

Avrupa'nın daha başından beri öne çıkarmaya çalıştığı ve muhtemelen de zorlayarak Mısır'a yolladığı El Baradey gibi liberaller böyle zamanlarda hiç bir şey yapamazlar.

Adam Cumaya kadar mühlet verdi, Mubarek gidinceye kadar sürekli gösteri çağrısı yapacak yerde.

Sonra da Mubarek'in bindirilmiş kıtaları saldırınca orduya yönetime el koy çağrısı yaptı.

Halkı sokağa çağırmadı.

Halktan korkan burjuvaziyi bundan daha iyi ne gösterebilir.

Türkiye'nin liberalleri de öyledir. Avrupa birliğine bağlanacak iplerden, kazıklardan medet umarlar.

En büyük demokrasi gücü olan Kürt Özgürlük hareketi'ne karşı düşmanca bir korku duyarlar.

2011.02.03

Uzaktan yorumlar (03) - Kontrollü Geçiş veya Sezaryen – 4 Şubat 2011

İki gün boyunca Tahrir meydanındaki bir kaç bin gencin orayı canla başla ve yapayanlız savunmalarını gördük. Neredeyse hiç bir yardım gelmedi, Kahire halkı alana koşup, o alanı doldurarak ve Mubarek'in bindirilmiş kıtalarını sürmek için o gençlere yardım etmedi.

Alandan El Cezire-Twitter kanalı aracılığıyla mesaj yollayıp yardım isteyen kızın çağrısı yankısız kaldı.

O yardım isteyen kız, El Cezire'nin yayın merkezinde alanın savunulmasını isteyenlerin hayallerinin ürünü de olabilir. Çünkü bütün devrimlerin değişmez bir kuralı vardır: Devrimlerde kadın sokağa çıkar ve ayaklanmanın başını çeker.

Tahrir alanını savunanlar içinde neredeyse hiç kadın görünmüyordu. Şehirli genç ve yoksul delikanlılardı oradakiler.

Tahrir alanında kadınsız bir savunmanın yapıldığı aynı gün ve saatlerde ise İskenderiye'de binlerce kadın yürüyordu El Cezire'nin haberine göre.

Kimbilir belki de ayaklanmanın motoru olan şehir Kahire değil, İskenderiye'dir.

Türkiye'de İstanbul ile Ankara, Rusya'da Petersburg ile Moskova ne ise Mısır'da İskenderiye ile Kahire aynı durumda olabilir.

Başkent'in memur dolu ortamından uzak olmanın; bir liman, dolayısıyla dünyaya daha açık, daha özgür ruhlu olmanın etkisi olamaz mı bu?

Modern toplumun sinir düğümleri şehirlerdir. Şehirler içinde de, ekonomi, politika ve Kültür'ün merkezi olan şehirler, ki bunlar genellikle de baş şehirlerdir, en önemlileridir.

Ama bazan bu üçü aynı şehirde birleşmez. Türkiye'de olduğu gibi, Ekonomi'nin ve Kültür'in merkezi (İstanbul-Leningrad) ile Politika'nın merkezi (Ankara-Moskova) ayrı şehirlerde bulunabilir. Böyle yerlerde, devrim iki merkezi de ele geçirmelidir.

Ama tarih genellikle, ekonomi ve kültürün merkezi olanların, politikanın merkezi olanlardan daha hızlı ve daha ileri gitme eğiliminde olduğunu göstermiştir.

Büyük olasılıkla benzer bir farklılık Mısır'da da var. Bu fark, Kahire Tahrir alanında kadın ve savunmacı yokluğunda; İskenderiye'de kadınların

sokakları feth etmesinde kendini dışa vurmuş olabilir.

Ama o sinir düğümlerinin de sinir düğümü, o şehirlerin merkezlerindeki alanlardır. İstanbul'da Taksim, Kadıköy, Aksaray, Mecidiyeköy; Ankara'da Kızılay ve Ulus gibi alanlar hayati önemdedir. Tahrir meydanı da benzer bir durumdaydı. Coğrafi konumuyla ve biçim olarak Aksaray gibi, politik anlamı ve şehrin yapısındaki işleviyle Taksim gibi; Aksaray ve Taksim'in (hatta Mecidiyeköy'ün) özelliklerini kendinde toplamış bir alandı.

Böylesine kritik hayati noktayı yeterince güçlü ve kararlı savunmadı Mubarek karşıtları.

Ancak Mubarek'in adamları yeni destek alarak saldıramadığı gibi, ordu birlikleri adeta bir boks ya da futbol maçı hakemi gibi davranarak, hatta Mubarek'in adamlarına zaman zaman daha sert davranarak, Mubarek karşıtlarına adeta moral verdi ve isyanın ezilmesini engelledi.

Böylece Ordu başından beri, önce ateş etmeyerek, sonra mitinge emniyet garantisi vererek, değişimin ebesi; doğamayan çocuğun doğmasına sezeryanla yardım eden doktor işlevinin sürdürdü.

Bu elbette yığınlardaki genel memnuniyetsizlikle, genç askerlerin ve subayların mitingçilere sempatisi ile de bağlantılıdır ama Mısır'ın Firavunlar ve Kölemenlerden beri gelen devletçilik geleneğinin tecrübesi ve sezişleriyle ilgili olduğu kadar, ABD'nin ve Avrupa'nın kontrollü bir geçiş arzuları ve bu anlamdaki yönlendirmeleri ve mesajlarıyla da.

Bu devrimin şimdiki bu gücü, yani ordunun tarafsız ve hayırhah tavrı, bu devrimin en büyük zaafı olacaktır. Tarih hiç bir şeyi karşılıksız vermez.

*

Quemada diye bir film vardı. Evaristo Marquez ve Marlon Brando'nun oynadığı, 12 Mart döneminde, o en sıkı terör günlerinde, *Adada İsyan* adıyla yanlışlıkla sinemalarda oynamıştı bir süre. O filmde, eski sömürgecilikten yeni sömürgeciliğe geçiş ve bunu bir İngiliz ajanının örgütlemesi konu edilir.

Adanın egemeni şeker kamışı plantasyonu sahipleridir ve halkı da oralarda çalışan köle ve yarı köle siyahlardan oluşmaktadır. Adada eski sömürgecilere karşı siyahların bir isyanını örgütlemek isteyen yeni sömürgeciliğin sembolü, hayallerini yitirmiş, pragmatik İngiliz ajanı Sir Willam Walker, siyahların içinden bir önder bulmaya çalışır.

Ama siyahları kölelik öylesine yıldırmıştır ki, beyaz adama karşı çıkmayı akıllarından bile geçiremez durumdadırlar. Sadece bir tanesi cesaret edemese de aklından geçirir.

Ajan bu aklından geçirebileni alır ve adeta zorla ona beyaz adamın da ölebileceğini gösterir. Sonra bu siyah önder, mücadele ve devrim tarafından eğitilecek ve kontrolden çıkacaktır. Bu sefer de ilk kendisinin keşfettiği ve yetiştirdiği bu siyah önderin isyanını bastırmak için gelir tekrar adaya bu sefer İngiliz Hükümeti adına. Bastırır da. Ama bu sefer giderken, siyahlar artık onu bıçaklayarak öldürecek tecrübe ve cesareti edinmişlerdir.

Köleciliğin siyahların ruhunda bıraktığı derin izlerden çok söz edilir, ama beş bin yıllık Şark devletçiliğinin o insanların ruhunda yarattığı derin tahribatın, neredeyse genlere işlemiş korkuların pek sözü edilmez.

Binlerce yıllık şark devletçiliğinin ve o devletçiliğin sembolü Nemrutlar (Dicle Fırat balçıklarının Firavunları) ve Firavunların (Nil balçıklarının Nemrutları), onların modern biçimi olan otuzbeş yıllık Mubarek diktatörlüğünün yüreklerde yarattığı korkuyu silmeye yetmemişti Tunus örneği ve son bir haftadaki gösteriler.

Mubarek'in adamları bir kaç bin kişi daha sürebilseydi eğer, alanı ele geçirirler ve tam bir yenilgi ve yılgınlık havası yaratabilirlerdi. Böylesine kritik bir süreç yaşandı şu iki günde.

Bunun yapılmamasının nedeni muhtemelen ABD ve Avrupa'lıların işlerin kontroldern çıkıp radikal islamcıların iktidara gelmesi korkularından kaynaklanan baskısı olabilir.

Böyle bir davranışın bütün yumuşak ve kontrollü geçiş olanaklarını yok edeceğini görerek, Mubarekin adamlarının saldırısını engellediği; ilerde ağırlığını korumak ve kontrollü geçişi düzenlemek için ordunun tarafsız kalmasını sağladığı tahmin edilebilir.

Ordu tarafsızlığı ile adeta ölmek üzere olan devrimin yaşamasını ve bugünkü büyük gösterileri sağladı.

Zaten başından beri Ordu'nun tarafsız kalması, aynı zamanda binlerce yıllık Şark devletçiliğininin kendini yenileme yeteneğinin yeni bir tezahürü olarak da görülebilir. Ordu ateş etmeyeceğini söyleyerek adeta korkmadan miting alanına gelebilirsiniz dedi.

Kan dökülmeden, ordunun koruması ve desteğinde devrim!..

Ordu ölecek çocuğu kurtardı, sezaryan yaptı adeta.

Ve bundan sonraki gelişmeleri ordu belirleyecek.

Politik olarak Mısır'ın AKP'si ordu olacak gibi görünüyor. Ama Türkiye'nin askeri bürokratik oligarşisinin sınıfsal yapısı ve ağırlığıyla.

Aynı esnekliği Türkiye'de de gösteriyor bu tabaka.

Şimdi AKP giderek tutucu ve anti demokratik bir çehre kazanırken, Askeri Bürokratik oligarşi, AKP aracılğıyla kendi içindeki fosilleri, inkarcıları tasfiye edip, kendini yeniliyor.

Baykal'ın gitmesinden *Radikal*'deki değişime kadar her şey bu cephelerdeki dönüşü gösteriyor.

04 Şubat 2011 Cuma

Demir Küçükaydın

Uzaktan Yorumlar (04) – Uzun Bir Çocukluk – 11 Şubat 2011

Geçen yazıda Mısır’da İskenderiye’nin Kahire’den daha önde olabileceğini, Kahire halkı o kritik günlerde meydanı doldurmazken, İskenderiye’de sokakların kadınlar tarafından doldurulduğunu, İskenderiye-Kahire farkının Moskova-Leningrad, Ankara-İstanbul gibi bir farka denkliğin ifadesi olduğunu yazmıştık. Bir kaç gün önce İskenderiye’den gelen bir tanıdık bu uzaktan değerlendirmeyi doğrulayan doğrudan gözlemler ve değerlendirmeler anlatmış. Devrimini esas motorunun, İskenderiye olduğunu söylemiş.

İskenderiye’nin haberlerde Tahrir alanı kadar yer almaması, bir yanıyla konuya istikrar ve güvenlik açısından bakan gericiliğin devrimden, onun ileri gitmesinden korkularını da yansıtmaktadır. İskenderiye’den söz etmeyerek “deliye taşı andırmak” istememektedirler.

Ama artık çok geç, korktukları başlarına gelecektir.

İlk günlerde Tahrir alanına gelip onu savunmakta tereddüt eden Kahire halkı, o cumadan beri yavaş yavaş kendine güvenini kazandı hızla kendini eğitmeye başladı. Devrimin ayakları üzerinde durabilmek için biraz zamana ihtiyacı vardı. Ordunun hangi gerekçeyle olursa olsun, tarafsızlığı devrim bebeğinin ayakları üzerinde durmayı öğrenecek, kendine güveni kazanacak, derine işlemiş korkulardan kurtulacak zamanı bulmasını sağladı.

Devrim artık ayakları üzerinde yürüyor. Tahrir alanını gece gündüz bırakmayan; alan dolduğu için mecburen geri dönen Kahire halkı bunun en güzel göstergesi.

Şu saatler ve bu gün en kritik gün olacak. Mubarek akşam İstifa’yı reddetti. Neredeyse bütün Mısır halkı ayakta. Yüz milyonluk Mısır’da bugün yirmi otuz milyonun sokaklarda olacağı düşünülüyor. Zaten son günlerde milyonlarcası sürekli sokaklardaydı. Bütün Mısır bir Tahrir Alanı’na dönüşmüş bulunuyor.

Eğer arada önemli bir gelişme olmazsba, bugün Cuma’dan sonra, milyonlarca insan Tahrir Alanı’na akacak ve oradan da başkanlık sarayına doğru yürüyüp bu rejimi devirmek isteyecek.

Bu bir kaç saat içinde devrimin nasıl bir yol izleyeceği belli olacak. Artık bu halkı bir rejim değişikliği olmadıkça kimse tutamaz.

İlk olasılık, ordunun bu sefer de, belki de kendi içindeki farklılık ve bölünmelerden dolayı, kararsız kalması, ne halktan ne de Mubarekten yana bir tavır almayıp, şimdiye kadarki pozisyonunun sürdürmesi olabilir.

Bu durumda halk meydandan Başkanlık Sarayına yürür. Bu sarayı Mubarek'in kendine bağlı özel birlikler korumakta.

Burada şu olasılıklar öne çıkıyor.

Bu birlikler ya halkla kardeşleşir, Mubarek kaçar; ya da halka ateş açarlar bu ise Halkın öfkesini daha da arttırıp ordunun bölünmesine ve rejimin bütün büyük devrimlerdeki gibi bir ayaklanmayla çöküşüne yol açabilir.

Ancak muhtemelen, ordu daha bunlar olmadan idareyi alıp, Mubarek'i yollar ve kontrollü bir geçiş denemesinde bulunur. Şu saatlerde bu olasılık öne çıkmış görünüyordu.

Bu devrimin hızını kısmen keserse de aynı zamanda ona daha da büyümek için daha da çok zaman ve olanak sağlar. Devrim böylece henüz yürüyen bir çocuk olmaktan ergenliğe geçebilir.

Ve ergenliğe ulaşan devrim ilerde, doğumuna şimdiye kadar şu veya bu nedenle tarafsız kalarak "babalık" etmiş ordu ile karşı karşıya gelebilecek, "baba katili" olabilecek zaman ve gücü bulabilir.

Galiba Mısır'da daha yavaş ama daha sağlam bir gelişim gösteren bir devrim görüyoruz.

Bazı devrimler 100 metre koşucuları gibidir, hızlı gider ama çabuk yorulur. Biriktirdiği güçler uzun menzilli bir koşuya izin vermez. Bazı devrimler bir maraton koşusu gibidir, belki biraz yavaş ama daha uzun soluklu. Mısır Devrimi bu ikincisinin özelliklerini gösteriyor gibi.

Tabii bu yavaş gelişen devrim, aynı zamanda diğer ülkelerdeki devrimleri tetikleyeceği, onlara cesaret vereceği gibi, aynı zamanda hızı tükenmiş, gücü azalmış Tunus'taki devrim gibi devrimlere yeni bir güç ve rüzgar da verebilir.

İşte o zaman, devrimlerin birbirlerinin ateşini güçlendirdiği, her devrimin diğerlerinde yeni güçleri ve daha derin tabakaları harekete geçirdiği, kendini besleyen, eşi benzeri az görülen bir muazzam devrimci kabarış dönemi yaşayacağız demektir.

Şimdilerde Türkiye Modeli önerilir oldu. Eğer böyle bir süreç harekete geçerse, bir kaç ay sonra Türkiye modeli de eskir, bütün anlamsızlığı ve bayağılığı ile ortaya çıkar.

Mısır ya da Arap Modeli, tüm dünyaya örnek olur.

İnşallah Türkiye'ye de

11.02.2011 09:12:55

Demir Küçükaydın

demiraltona@gmail.com

http://www.koxuz.org

Uzaktan yorumlar (05) – Bir Devrimi Yaşamak!.. – 13 Şubat 2011

Yarım yüzyıldır “*sadece boş zamanlarını değil, bütün ömrünü*” devrimci mücadeleye adamış ama hiç devrim yaşamamış bir devrimci olarak Mısır halkına imreniyorum.

“Devrim ne olacak? Gerçek başarıya gidecek mi, yani var olan, binlerce yıllık, firvunlardan kalma, merkezi, keyfi devlet cihazını parçalayabilecek mi? Başarılı olursa devrimin önderliğini kim ele geçirebilir?” gibi soruların zamanı değil şimdi.

Şimdi bu devrim sarhoşluğunu, o bir kaç günden daha fazla sürmeyen, ama yaşanması çok nadir zamanlarda, çok nadir yerlerde, çok nadir kuşaklara kısmet olan o kardeşleşmeyi, o toplu sarhoşluğu yaşamanın ve tadını çıkarmanın zamanı.

Herkese ve her zaman kısmet olacak bir mutluluk değildir bu. Bazan her kaygıyı bir yana bırakıp, o anı yaşamayı bilmek gerekir. Tıpkı uzun bir mücadeleden sonra birbirine kavuşmuş iki sevgili gibi. O anı yaşamak ve tadını çıkarmak gerekir.

Sonra? Sonra zaten hep zorlu mücadeleler, genellikle yenilgiler, yılgınlıklar, kan ve gözyaşı izleyecektir, o kısa mutluluk günlerini, o aşıkların günlük hayatın bayağılıkları ve zorlukları içinde o aşklarının ilk heyecanını yitirecekleri gibi.

Önemli olan bunu başarmış olabilmenin o halkın ruhunda yarattığı büyük değişimdir. Bir şeyleri değiştirebileceğini ilk kez görmüştür. Kardeşliğin, özgürlüğün, polissiz, ordusuz, bürokratik ve silahlı adamlardan oluşmayan bir aygıtsız da bu toplu yaşamanın gereklerini kendisinin örgütleyebileceğini görmüştür. Önemli olan budur. Devrimin esas kazancı budur.

Bu nedenle Marks, İşçi Sınıfının devrime, önce kendini değiştirebilmek için büyük ihtiyacı olduğunu söyler.

Bu bilgi, en korkunç yenilgilerde bile bir yerlerde, derinlerde varlığını sürdürmeye devam eder. Halktın bilincinin, ağulardarn süzülmüş tarihsel tecrübesinin derinlerine ve devrimcilerin ve teorisyenlerin kitaplarında, unutulmuş, tozlu raflarda var olmaya devam eder.

Zaten ben de bu satırlara dökülen düşünceleri, 1789'u anlatan Michelet, 1848'i yaşayan ve anlatan Marks-Engels, 1905 ve 1917'yi hem en önde yaşayan ve anlatan Troçki'nin kitaplarından, İran devriminin başarısını yaşamış İran'lı dostların anlattıklarından ve İran sinemasının filimlerine sinmiş o derin duyarlıktan ve benzeri büyük devrimlerin derslerini anlatan, o artık okunmayan ve unutulmuş kitaplardan ögrenmedim mi?

Bu nedenlerle, şu bir kaç günün mutluluk sarhoşluğunu, yarın ne olacak diye düşünmeden yaşasın, anın tadını çıkarsın Mısır halkı.

Herşey nasıl olsa hep kötüye gidecek.

İşin kötüsü bütün veriler her şeyin daha da kötüye gideceğini gösteriyor.

*

Bir devrim yaşamadım ama sanırım öyle bir atmosferi ve başarıyı 1968'de, Üniversite İşgallerinde yaşadım.

Faşistlerin işgalindeki Fen-Edebiyat Fakültelerinin bulunduğu binanın, öğrenci kitlesi ve Merkez Bina'dan gelen ve daha sonra Devrimci Öğrenci Birliği'ni oluşturacakların katılımıyla ele geçirildiği gün böyle bir gündü.

Her yer cam kırıklarıyla, faşistlerin kaçarken bıraktıklarıyla ve zaferlerine inanamayan ellerinde bir sopa, bir taşla dolaşan binlerce öğrenciyle doluydu. O saatlerde yaşadığım mutluluğu bir daha hiç bir zaman hiç bir yerde yaşamadım.

Şimdiki Mısır ordusu gibi, tecrübeli eski dernekciler (Uğur Büke vs.), yüksek bir masaya çıkıp konuşarak inisiyatifi ele geçirip bazı şeyleri yönlendirebiliyorlardı henüz. Bu sözler bizim sözlerimiz değildi ama henüz bunlarla nasıl mücadele edileceğini bilmiyorduk, kimseyi tanımıyorduk. Mısır devrimindeki arkada duran ama büyük bir örgütlü güç olan Müslüman Kardeşler gibi, o zamanki FKF (Şimdi bilinen isimler Nabi Yağcı ve Veysi Sarısözen) hep itidal tavsiye etmiş, bir öncülük yapmamış, bizleri hayal kırıklığına uğratmıştı. (Ama işgalden sonra, şimdi Mısır'da olacağı gibi, o örgütlülüğüyle giderek artan bir şekilde ağırlığını koyacaktı.)

Ama ne olursa olsun yüzlerce, binlerce öğrenci, başarılarını kutluyorlardı. Bir daha hayatım boyunca o günkü gibi bir durum yaşamadım. Mısır'dakilerin şimdi bizlerin o minyatür ölçülerdeki küçük devrimde yaşadıklarımızın binlerce kez daha büyüğünü yaşadıklarını düşünüyorum.

*

Bu duygu yoğunluğunu ilk dersler ve hayal kırıklıkları izlemişti.

Gündüzleri muhasebecide çalışıyor geceleri gelip nöbet tutuyordum. Tahrir alanındaki gençler gibiydik. Faşitlerin saldıracağı haberleri geliyordu hep. Sonuna kadar dövüşmek ve savunmak gerekiyordu. İki üç gün sonra yorgunluktan ayakta duramaz olmuş, sanırım dekanlıkta bir geniş salonda, yeşil halıların üzerine elimde sopamla yatmışıtım, başkalarının da orada yattığını görünce.

Bir süre sonra, FKF'nin yönetici takımı geldi (Yani daha sonra Partizan'ı çıkarıp da TKP'yi 1974 sonrasında Türkiye'de TKP yapacak olanlar) ve toplantı yapacaklarını ve orayı boşaltmamız gerektiğini söylediler. Biz de boşalttık. Bir süre dolaştıktan sonra yorgunluktan ayakta duramadığımdan, tekrar gidip bakayım dedim belki toplantı bitmiştir, bir iki saat olsun uyuyayım diye, kapıyı açtığımda, toplantı yapacaklarını söyleyerek bizi oradan çıkaran FKF'nin yönetici kastının Rahmi Saltuk ile birlikte, yiyip içip türküler söylediğini gördüm. Biz sıradan öğrenciler uzanacak bir yer bulamazken.

Benim için FKF orada bitti, o ilk günlerin sarhoşluğu ve hayalleri de. Kazandığım kaybettiğimdi, çocuksu hayaller. Devrim böyle eğitiyordu.

Ondan sonra bir daha faşistlerin elinden binayı ele geçirdiğimiz günün duygularını yaşamadım hiç. Zaten sonrası hep bir yenilgiler, bölünmeler dizisidir. Bir tek 1974'te Vietnam ve Portekiz ve bunlara bağlı zincirleme devrimlerin bir kısa süren mutluluğu vardır. Arada ve sonrasında hep yenilgiler: 12 Mart, 12 Eylül, Özel Savaş Rejimi, Duvar'ın yıkılışı. Dünyada ve Türkiye'de korkunç gerici bir eideolojik atmosferin nefes almayı olanaksızlaştıran ağırlığı. Muhtemelen böyle bu zehirli ideolojik atmosferi soluyarak, ona karşı umutsuz bir mücadele yürüterek sıramızı savacağız.

*

Mısır Devrimi gibi devrimler elbette bizim yenilgilerle kaşarlanmış duygularımızı biraz canlandırsa da aklımız hep bunlara fren yaptırıyor.

Biliyoruz ki, devrimin ne ideolojik, ne politik, ne kültürel hazırlığı var.

Öyle çok derinlere giden çözümlemeler yapmaya da gerek yok. Yaklaşan bir devrim genellikle bir çeyrek yüz yıl önce entelijansiyanın kafasında yeni problemler, teorik tartışmalar, paradigma değişiklikleri ile oluşur. Onu sonra

yığınlar devrim günlerinde ayaklarıyla o çok soyut gibi görünen kavramlara, paradigmalara, somut programlar ve istemlerle oy verirler.

Ekim devrimi olmadan önce Avrupa'da en iyi beyinlerin Marksizme akışı vardı. Genç Rus devrimcilerinin Marks ile yazışmalarında, yazdıkları kitaplarda ve tartışmalarda, 1917'nin bütün belirtileri bulunabilir.

Duvarın çöküşü'ndan önce, çok önce, Çekoslovakya'ya Sovyet tankları girdiğinde, Doğu Avrupa Entelijasiyası sosyalizm ve eşitlik idealiyle bağlarını koparmış, kültür kavrmı üzerinden Avrupalılığını keşfetmişti. 1989'da olacakları, Doğu Avrupalıların daha iyi ve imtiyazsız bir dünya için değil, Batı'ya dünyanın imtiyazlılarına katılmak için ayaklarıyla oy vereceklerini, Wajda'nın filimlerinde veya "Varolmanın Dayanılmaz Hafiliği"nin satırlarında görebilirsiniz. (Örneğin Şimdi, Türkiye'deki egemen ideolojik iklimin kökleri tam da buralardadır.) Program belliydi, imtayızlılığı yok etmek değil, imtiyazlılar arasına katılmak. Bugün de Türkiye'nin ideolojik atmosferinin özü budur. Avrupa'ya (imtiyazlılara, dünyanın beyazlarına) katılmak.

Mısır'da ideolojik iklime İslam egemen. Problemler İslam'ın paradiglmaları içinde tartışılıyor. En radikal ve devrimci fikirler, bu paradigmalar içinde ifade ediliyor. Sınıfsal eğilimler İslam paradigması içinde ifade ediliyor. Mısır'ın liberalleri ise Türkiye'nin liberalleri gibi. Yani bu devrimin en ileri gittiği noktada bile köklü ve sağlam bir demokrasiyle buluşma olasılığı yok. Çünkü bu yönde hiç bir ideolojik teorik hazırlık ve belirti yok.

Zaten bu devrimin sembollerinde bile görülebilir. Devrimin sembolü Mısır bayrağı. Yani bir ulusun sembolü.

Bu günün dünyasında, bir devrim ancak uluslara karşı bir devrim olabilir. Yani başta Mısır bayrağı olmak üzere bütün ulusal bayrakları yakan ve bütün uluslardan insanları, o uluslara karşı mücadeleye çağıran bir devrim ancak insanlığa bir perspektif sunabilir. Böyle bir program ve bakış açısı ise, bırakalım Mısır'ı henüz dünylanın hiç bir yerinde yok. Böyle bir bakış açısı, teorik ve ideolojik olarak böyle bir devrimin hazırlığı henüz başlamış bile değil dünyada.

Böyle bir devrimin teorik temelleri ancak Marksizm'in kavram sistemi içinde hazırlanabilir. Böyle bir devrimin temelleri ancak, var olan Marksizmin geliştirilmesi ve aşılması temelinde, Din ve Ulus gibi

kavramların yeniden tanımlanması temelinde hazırlanabilir. Bu alanda neredeyse tek açıklama bize ait ama o da henüz kimsenin bilmediği ve bilmek istemediği, hor gördüğü ve görmezden geldiği, marjinalin marjinali bir görüş. Şimdilerde kim Marksizmle, hele onun otantik ve eleştirel damarlarıyla uğraşır ki?

Yani Mısır veya başka devrimlerin aslında kelimenin gerçek anlamda devrim olma şansları, insanlığa bir umut verme şansları yoktur.

Kimileri, Mısır devrimini globalleşme çağının devrimi olarak selamlıyorlar. Bu baylar sadece işkembeden atıyorlar. Globalleşmenin devrimi uluslara karşı devrim olabilir. Bu devrim, globalleşmeye karşı ulusal devletlerin ayakta durmasının araçlarıdırlar daha genel bir tarih açısından bakıldığında. Tıpkı 68'in devrimci kabarışının, aslında savaş öncesinden kalmış yapı ve kültürün tasfiyesinin; kapitalizmin ve burjuva devletlerinin kendisini yenilemesinin aracı olması gibidir. Devrimler de onların kendileri hakkındaki yargılarla yargılanamaz.

İşte o devrimlerin sembolü, Mısır veya Tunus bayrakları. Onlar aslında, tam anlamıyla ulusal çapta bir demokratik devrim programını bile ifade etmezler.

Peki, toplu namazlar ve Tahrir alanındaki kitlenin içinden birilerinin sürekli "Allahu Ekber" sloganı atmaya çalışmaları bir umut verebilir mi? Bu da vermez. Daha baştan nüfusun yüzde onunu oluşturan Hıristiyanları dışlar ve baskı altına alır. Politik İslam, ulusu yani politik olanı İslam ile tanımlamayı amaçlar. Dolayısıyla zaten İslam'la ilgisi yoktur; İslam'la tanımlanmış bir ulusçuluktur ve ırkçı bir ulusçuluktan belki tek tanrılı İbrahimi diğer dinler karşısında gösterdiği ("Hak dinleri", "Kitaplı dinler") paternalist hoşgörüyle ayrılabilir.

Bırakalım köklü bir demokratik devrimi bir yana, daha Ordu olduğu yerde duruyor, onu parçalamak gerekecek ve bu gücü bulabilecek mi? Haydi diyelim orduyu parçaladı. Yerine gelecek olan, en iyi halde, en ileri gittiği noktada bile her hangi bir Güney Avrupa ülkesindekinden daha iyi bir şey olamaz. Çünkü en küçük bir eğilim bile yoktur Mısır devriminde, uluslara karşı bir devrim için. Sadece bunun için değil, ulusu bir din, dil veya kültür ile tanımlamaya karşı demokratik bir ulusçuluk için.

Durum böylesine umutsuzken, bu devrimi çok zorlu görevler, bir yığın sert çatışmalar ve yenilgiler bekliyorken, tam da bu nedenle şu bir kaç

günün değerini bilmeleri ve tadını çıkarmaları gerekiyor.

*

Mısır devrimi'nin sonucu ne olursa olsun, bundan en karlı çıkan Amerika olacaktır. Amerika, çok uzun zamandır bütün dış politikasının İsrail'in elinde rehine olmasından rahatsızdı. Bu Amerika'nın bütün hareket ve manevra kaabiliyetini yitirmesine yol açıyor, tecridini arttırıyor ve astarı yüzünden pahalıya mal oluyordu.

Mısır devrimi, birden güç dengesini İsrail karşısında değiştirerek, Amerika'nın İsrail'e karşı daha geniş bir hareket alanı kazanmasının ve dış politikasını İsrail'in rehinesi olmaktan kurtarmasının olanaklarını yaratacaktır. Bu aynı zamanda Obama'nın zor olan politik pozisyonunu güçlendirecektir. Bir diğer olası sonucu da İsrail'deki ırkçı ve faşit partilerin bu kuşatılmışlık durumunda eskisi gibi güçlü sonuçlar alması mümkün olmayacak, İsrail'deki rejim kendini yenilemek ve esnekleşmek zorunda kalacaktır.

Devrimler biraz da böyledir, kime niyet, kime kısmet?

İkinci Dünya savaşından sonraki sömürgelikten kurtuluş ve bağımsızlık savaşlarından esas karlı çıkarlar, bu savaşların başarıları nedeniyle sistemlerini yenileyen batılı emperyalist güçler oldu. Üçüncü dünyanın sömürgeleri yine aynı sefaletin içinde kaldılar. Mısır Devrimi'nin kaymağını da, ona en çok karşı çıkanlar yiyecektir.

Bu çıkmazı en iyi gören Abdullah Öcalan'dır. O nedenle, ayrı ve bağımsız bir Kürdistan için değil Demokratik Ulus ve Demokratik bir Ortadoğu'yu programlaştırıyor.

Kürdistan Türkiye'den ayrıldığında, Türkiye'nin ve/veya başka emperyalistlerin darbeler ve anti demokratik rejimler içinde bunalan bir kuklası ve yeni sömürgesi olmaktan başka bir şey olamaz.

Ama ayrılmış bir Kürdistan'ın esas kaymağını Türkiye yer. Kürdistan yükünden ve onun masraflarından ve güçlü ordu ve bürokrasinin bukağılarından kurtulmuş bir Türkiye, bir kaç on yıl içinde İspanya, İtalya, Yunanistan ayarında bir refah ve özgürlük düzeyi yakalayaceğı gibi, eskisi kadar büyük olmayacağından Avrupa Birliği'ne de alınır. Türkler de, hangi akla hizmet edip de Kürtlere karşı bu milyarlarca doları savaşa yatırmışız, ne akılsız başımız varmış diye kaybettikleri yıllara yanarlar.

İşte, Öcalan ve partisi, mücadelenin kaymağını Kürtlerin veya Kürdistan’ın da yemesini sağlamak için, ayrılık değil, demokratik bir ulus diyor.

Ortadoğu’da belli bir açılım getirecek, uluslara karşı değil ama en azından gerici ulusçuluklara ve uluslara karşı demokratik bir ulus ve ulusçuluğu savunan tek hareket, bu yönde biraz ideolojik politik ve örgütsel hazırlığı olan hareket Öcalan’ın önderi ve teorisyerni olduğu harekettir.

Eğer olur da bir devrimci kabarış yakalar, bu tecritten kurtulur ve şöyle Mısır’daki gibi bir şeyler olabilir ise, işte o zaman Ortadoğu’da gerçekten kaymağını Ortadoğu’daki halkların da yiyebileceği yeni bir devrimci dalga ortaya çıkabilir.

*

Ancak Mısır’daki gibi bir ayaklanma ve devrim Türkiye’de pek mümkün görünmüyor. Türkiye bir bakıma dünyanın en uzun 68’ini, ağır çekim bir 68, yaşadı ve yaşıyor.

İtalyan 68’ine “sürüngen ve uzun 68” derler. Türkiye’nin 68’i çok daha uzun ve sürekli bir yenilgi ve yükselişler dizisi olarak devam ediyor. Sürekliliği ölçüsünde patlayıcı gücü az.

70’lerdiki politizasyon ve radikalleşme 68’in 12 Mart’ta kesintiye uğramış devamı ve yayılışıydı. Uzun 68 seksenlerin sonuna doğru hem Kürtlerin ayaklanması ve gerillanın mücadelesinin yükselişiyle, hem sol ve işçi hareketindeki canlanmayla tekrar istim alıyordu ki, Duvar’ın yıkılması ve bu yıkılışın sağladığı gericilik ortamında özel savaş rejimi 10-15 yıllık bir gerilemeye yol açtı. Bu yıllarda 68 Kürdistan’ın dağlarına sığındı, orada yaşamaya devam etti.

68’in ve 70’lerin mirasını, demokratik özlemlerini, politik İslam kendi kanalına aktararak, bir bakıma 68’in ilk kaymağını yiyen oldu.

Şimdi Kürt hareketi ve Demokratik hareketin tekrar güçlenmesi ve toparlanması 68’in devamının son perdesidir.

Ama bütün bunlar, var olan rejimin kendini yenilemesi esnekleştirmesi olanaklarını da yaratmıştır. 68’in kaymağını Türkiye’de şimdilik Burjuvazi yiyor.

Ama ne olursa olsun, gelişmeler bir halk ayaklanmasıyla, devrimle değil, küçük adımlarla olacakmış eğilimi gösteriyor ve şimdiye kadarki çizgi bu

yargıyı doğrular görünüyor.

Mısır ise Türkiye'nin askeri bürokratik oligarşisinin, 1946'da çok partili rejime geçerek ve 27 Mayıs ile kısmi bir özgürlük ve örgütlenme ortamı sağlayarak sağladığı yavaş ve uzun vadeli dönüşümleri toplu halde ve bir arada yapmaya hazırlanıyor.

Türkiye'de bütün bu işler, yukarıdan "Prusya tipi", devrimci olmayan bir tarzda gerçekleşti. Bu nedenle Türkiye'de devrimci ve demokratik gelenek, kitlelerde bir devrim yaşamış ve yapmış olmanın kendine güveni ve kişilikliliği yok. Bu nedenle Türkiye'nin entelektüel hayatı taşrarılık ve bayağılık içinde.

Mısır'da ise bu değişiklikler belki yarım yüzyıllık bir gecikmeyle ama devrimci bir yolla, aşağıdan, "Fransız tipi" bir yolla gerçekleşecek gibi görünüyor.

Sonunda varılacak aynı yer bile olsa, aynı yere Fransız ve Prusya yollarından varmak çok derinlerde çok farklı tecrübelerin birikmesi demektir.

Bizim gönlümüz hep "Aşağıdan", "Devrimci", "Fransız Yolu"ndan yana oldu.

Bunu hiç göremesek ve yaşayamasak da.

Demir Küçükaydın

13 Şubat 2011 Pazar

demiraltona@gmail.com

Tahrir'den Taksim'e

Mısır'da Darbe, Türkiye ve Gezi Hareketi

Mısır ve Türkiye'deki gelişmelerin benzerlikleri görmezden gelinemez.

Mursi yerine Erdoğan, Müslüman kardeşler yerine AKP, "*laik muhalefet*" yerine de "*Gezi Hareketi*"; Mursi'nin taraftarı Müslüman Kardeşler yerine, Erdoğan'ın hızla kemikleştirdiği ve sokağa hazırladığı taraftarları; Tahrir yerine Taksim, Kıptiler yerine Aleviler; Nasırcılar yerine Kemalistler ve Ulusalcılar koyulabilir.

Akla tabii hemen şu soru geliyor: O halde Türkiye'yi de bir darbe mi bekliyor?

Türkiye ve Gezi Hareketi, Mısır'ı tartışırken aslında kendini ve geleceğini tartışmaktadır. Gezi Hareketi, Mısır'ın aynasında kendi geleceğini görmeye çalışmaktadır.

*

Marks, Fransız Devrimin yapanların eski Roma Cumhuriyetinin vokabüleriyle konuşmalarına gönderme yaparak, şöyle yazıyordu:

"*İnsanlar kendi tarihlerini, kendileri yaparlar, ama canları istediği gibi ve kendi seçtikleri koşullar içinde yapmazlar, doğrudan içinde bulundukları ve geçmişten bugüne devrolunan koşullar içinde yaparlar. Bütün ölmüş kuşakların geleneği, büyük bir ağırlıkla yaşayanların beyinleri üzerine çöker. Ve tam kendilerini ve şeyleri devrimcileştirmeye, yepyeni bir şey yaratmaya başlamış gibiyken bile, özellikle böyle devrimci kriz dönemlerinde, aceleyle ve endişeyle geçmişin ruhlarını yardıma çağırır, dünya tarihinin bu yeni sahnesini bu saygın görüntünün arkasına gizleyerek sunmak için, bu ruhların isimlerini, sloganlarını, kostümlerini alırlar*."

Ancak artık "*tarihin sonu*"nun çoktan ilan edildiği post modern zamanlarda, iletişim çağında yaşıyoruz. Kahramanlar hem "sonu"nu gördükleri tarihi bilmezler hem de geçmişin diline ihtiyaçları yoktur, "*gerçek zamanda*" yaşanan bir devrimin dili ve kahramanları daha elverişli bir araçtır. Türkiye Mısır'ın diliyle konuşmaktadır.

*

Olayların akışı da benzemektedir.

Gezi direnişinin ilk günlerinde bundan bir ay önce Türkiye'deki muhtemel gelişmelere ilişkin olarak yazdıklarımız, sanki Mısır'da olanların da bir tasviri gibidir.

“Elbet şu saatlerde olayların nasıl gelişeceği bilinmezken olayların gelişimi üzerine bazı tahminlerde bulunmak yanlış görünebilir. Ama yine de ayrıntılara ilişkin değil ama genel gidiş üzerine bir tahminde bulunabiliriz. Güçler ve onların karakterleri üzerinden.

Epeydir birçok kereler yazdığımız bir benzetme vardı. “Şimdi DP iktidarının 1955 sonrasını yaşıyoruz. Önümüzde 27 Mayıs var” diyorduk. Menderes ve Tayyip’in yaptıklarının paralelliklerine dikkati çekiyorduk. Önümüzde, muhtemelen böyle bir süreç var.

Neden böyle olur?

Sosyolojik nedenleri vardır. Sınıfların gücü, karakteri ve çıkarları ile ilgili.

Askeri bürokratik oligarşi (CHP) ile burjuvazi (DP, AP, ANAP, AKP) birbirlerinin varlığına meşruluk kazandırırlar.

Birincisi, Burjuvazi anti demokratik olduğundan geniş bir demokratik reformlar manzumesiyle en geniş kitleleri birleştirmez ve bu pahalı, baskıcı bürokratik devlet cihazını tasfiye etmez, sadece var olan cihazı kontrolü altına almakla kendini sınırlandırır.

Ama bu cihaz aynı kalınca Askeri Bürokratik Oligarşinin maddi temeli (Bu muazzam baskıcı, merkezi, bürokratik, askeri, keyfi mekanizma) olduğu gibi kalır. Politik gücünü tekrar ele geçirmek için karşı tarafın yıpranmasını ve akılsızlıklarını bekler.

Karşı taraf yine demokratik olmadığından nüfusun bir yarısını karşıya itecek uygulamalara gider. Bu memnuniyetsizlik geri teper. Nüfus içinde az da olsa şehirli ve modern toplumun sinir uçları da şehirler olduğundan nüfus içindeki oranlarından çok daha etkili bu güçler ayağa kalkar.

Karşı taraf da bunu ezmek ve sindirmek için şiddete başvurur. Bu çıkmaz içinde ordu yine bir denge unsuru, bir kurtarıcı olarak geri gelir.

İkincisi, Askeri bürokratik oligarşi esnektir. Burjuvazi kadar hatta ondan daha esnektir. Bizans iken, Osmanlı ile ittifak kurup, Kendini yenilemiştir. Osmanlı olunca, Tanzimat, Meşrutiyet, Cumhuriyet, Çok Partili Rejim gibi dönüşümlerle muazzam bir esneklik gösterir ve bu güne kadar gelir örneğin.

Bu sefer de aynı esnekliği gösterip ömrünü bir elli yıl daha uzatabilir. Bunu yapacak esnekliği ve tazeliği bizzat AKP iktidarı Ergenekon

tevkifatlarıyla bu tabakaya sağladı. Zaten bu tabakanın kendisi el ve bel vermeseydi Ergenekon tevkifatları, yani bürokrasinin bağırsak temizliği gerçekleşmezdi.

Nasıl 28 Şubat Politik İslam'a taze kan verdiyse, Ergenekon tevkifatları da askeri bürokratik oligarşiye tekrar esneklik kazandırıp taze kan verdi.

*Daha önce, Son birkaç yılda cephenin döndüğünden, Erdoğan'ın artık otoriter ve anti demokratik bir görünüme bürünüp muhalefetin demokrasi savunucusu ve mazlum duruma geçtiğinden söz etmiştik. Şu an bu görünüm iyice pekişmiş bulunuyor." (*http://demirden-kapilar.blogspot.com/2013/06/neler-olabilir.html)

Bu satırlar gerekli değişiklikler yapıldığında Mısır'daki gelişmeleri de özetlerler.

*

Hatta Askeri Bürokratik Oligarşi'nin esnekliği bile Mısır'da da aynıdır.

Mısır'da Tahrir devrimi olurken, günü gününe hatta saati saatine El Cezire'nin Tahrir'i gösteren yayınını izleyerek yaptığımız yorumlarda, devrimin ilk saatlerinde, Ordu'nun tarafsızlığını ilan ederek, Devrim'e cesaret verdiğini, adeta ona ebelik yaptığını şu sözlerle belirtiyorduk:

*"Ordu başından beri, önce ateş etmeyerek, sonra mitinge emniyet garantisi vererek, değişimin ebesi; doğamayan çocuğun doğmasına sezaryenle yardım eden doktor işlevinin sürdürdü." (*http://demirden-kapilar.blogspot.com/2011/02/msr-tahrire-uzaktan-yorumlar-ve.html)

Bunun sonucunun ne olacağını da o zaman şöyle ifade etmiştik:

"Bu devrimin şimdiki bu gücü, yani ordunun tarafsız ve hayırhah tavrı, bu devrimin en büyük zaafı olacaktır. Tarih hiç bir şeyi karşılıksız vermez."

Maalesef olaylar bu öngörüyü doğrulamış bulunuyor.

Ordu bu günkü gücünün ve eyleminin tohumlarını o zaman atmıştı ve şimdi meyvesini topluyor. Radikal'in yazarı Mısır'dan yazıyor:

"Mısır dün ordunun Cumhurbaşkanı Muhammed Mursi'ye tanıdığı sürenin dolduğu saat 17.00'ye kilitlenirken ülkenin Mübarek'i devirdikten 2,5 yıl sonra geldiği nokta trajik: "Kitleler bastırdı, 'kurtarıcı ordu' işe el attı." El Ezher şeyhi ve Kıpti papazının desteğini de alan ordunun yaptığı düpe düz darbeydi ama Tahrir Meydanı'nı hınca hınç dolduranlar Mursi'nin devrilişini görülmemiş bir coşkuyla kutladı. Mursi'nin 1 yılda

her şeyi batırdığını söyleyenlerin kafasında askerin gözetiminde bir geçiş sağlanması dışında çözüm yoktu. Bunun demokratik olup olmadığı da kimsenin umurunda değildi. Kitleler 'İrhal' (Terk et) sloganına öyle kilitlenmişti ki, Mursi'nin 'sandıktan aldığı meşruiyeti kanıyla savunacağı' çıkışları da iç savaş çağrısı olarak algılanmanın ötesinde bir şeye yaramadı."
(http://www.radikal.com.tr/yazarlar/fehim_tastekin/misir_nasira_selam_durdu-1140334)

*

Neredeyse bütün darbeleri, darbeci olmadığı düşünülerek ordunun başına getirilmiş generaller yaparlar. Pinochet ya da Evren, darbeci generallere karşı, darbe yapmazlar diye getirilmişlerdi. Mısır'da dün gece yapılan darbe bu kuralı doğruladı. General Abdulfettah Sisi'yi de ordunun başına, darbe yapmaz diye Muhammed Mursi getirmişti.

Mursi sadece darbeciyi oraya getirmemişti, darbe koşullarını da kendisi bizzat yaratmıştı, liberal muhalefeti, Hıristiyanları, seküler yaşamı olanları İslam'a göre yaşamaya zorlayarak, zaten kollarını açmış ordunun kollarına iterek.

Bir an için Mursi'nin iktidara geldiğinde, politik alanı kendi yorumu olan İslam'la düzenlemeye kalkmadığını; bütün diğer dinler ve dinsizlerin de kendini özgür hissedeceği gerçek bir demokrasi ve laikliğin savunucusu olarak davrandığını var sayalım. Bu takdirde, ordunun başında en darbeci general bile olsa, nüfusun neredeyse yüzde doksanını arkasına almış bu hükümete karşı hiçbir şey yapamazdı.

Ve nüfusun yüzde doksanını arkasına almış bir iktidar, Firavunlar çağından kalma, binlerce yıllık pahalı, baskıcı, militer, bürokratik ve keyfi devleti parçalayıp, en azından Kuzey Avrupa veya Amerika'daki kadar olsun, nispeten daha az baskıcı, daha az merkezi, daha az bürokratik ve daha az keyfi bir devlet cihazı örgütleyebilir; bir darbe olasılığını tamamen yok edebilirdi.

Bütün bunlar olmadı? Neden? Çünkü bunun ardında kişilerin niyetlerinden öte, derin sınıfsal çıkar ve eğilimler vardır?

Nasıl darbe yapmaz diye ordunun başına getirilen Sisi darba yaparsa, Mursi de demokratik davranamazdı. Çünkü burjuvazi karşı devrimcidir. Ezilenlerden, dolayısıyla ezilenlerin örgütlenme imkânları bulduğu

demokrasiden ölüyü görmüşçesine korkar. Bugünkü “batı demokrasisi” bile, burjuvazinin değil, İşçilerin mücadelelerinin bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır.

Binlerce yıllık, Firavunlar çağından kalma devlet ve bugünkü modern Firavunlar, burjuvazinin bu korkaklığı ve karşı devrimciliği temelinde varlığını ve gücünü koruyabilmektedir.

Burjuvazi bir parça devrimci olsa, hedeflerini İslam söylemi içinde ifade etse bile; teorik ve ideolojik hazırlık yaptığı dönemlerde, örneğin İslam tarihini Mekke eşrafının, daha Muhammet’in sağlığında başlayan ve Emeviler ve Muaviye ile kesin başarıya ulaşan bir karşı devrim olarak yazar; bütün resmi İslam’ı ret ve mahkûm eder; demokratik ve devrimci bir İslam yorumu üzerinden teorik ve politik hazırlıklarını yapardı. Böyle bir İslam ile teorik hazırlığını yapmış bir devrim ise, yukarda söylenen aslında Aydınlanma’nın idealinden başka bir şey olmayan değişiklikleri tamamen İslam’ın özüne dönüş söylemiyle bile gerçekleştirebilirdi. Örneğin şöyle diyebilirdi.

“İlk camiler topluluğun sorunlarının tartışıldığı demokratik meclislerdi ve oralara giden Müslümanların üzerinde yükselen bir ordu yoktu, bütün Müslümanlar silahlıydı” diyerek düzenli orduyu kaldırıp, İsviçre’deki gibi silahlı halktan oluşan bir milis sistemi kurmanın ideolojik veya teolojik veya fikri hazırlığını yapabilirdi örneğin. Silahlı bir halk ise kendi kendine karşı darbe yapmaz ve yapamaz.

“*İslam tüm dünyaya bir düzen getirmek üzere bir dindir, doğduğu Mekke’de putlar, yani aşiretler egemen olduğu için onlara karşı ifade edilmiştir, ama bu günün aşiretleri uluslar; bu günü putları ulusal bayraklardır; bu gün gerçek Müslüman olmak kimseyi inancından, dininden dolayı baskı altına almamaktır*” diye bir İslam yorumu geliştirerek de ideolojik hazırlığını yapabilirdi. O zaman, Hıristiyan ve “laik yaşam tarzı”ndakileri baskı altına almaz, onları ordunu kucağına itmez; aksine onlar, böyle İslam’a bile imtiyaz tanımayan bir İslam için gereğinde ölmeyi göze alırlardı.

Bütün bunlar olmadı. Bu yöndeki eğilimler daha doğarken tohum halindeyken küfr olarak görüldü ve öldürüldüler. (Örneğin “*İslam’da Kayıp Gerçek*” kitabını yazan Ferec El Fuda gibiler[1])

Bunun nedeni, modern burjuvazinin de gerici bir azınlık olmasıdır. Bu temel sınıfsal çıkar ve eğilim bu yöndeki hazırlıkların yapılmasını engeller.

Hâlbuki devrimler uzun hazırlıklar; "*Zihniyet devrimleri*" gerektirir. Evrenin özünü su veya atomda arayan İyonya filozofları; iyi, doğru, güzel, adil olan nedir sorusuna cevap arayan Yunan filozofları kavramsal düşünceye geçişleri ve bu sorularıyla, soyut bir Allah fikrinin, bir tek tanrılı dinin oluşumu için fikri hazırlıktan başka bir şey yapmıyorlardı.

"*Düşünüyorum öyleyse varım*" diyen Descartes'ten, Kant'ın "*Salt aklın Eleştirisi*"ne kadar bütün modern felsefe, Aydınlanma'nın "fikri Hazırlığı"ndan başka bir şey değildi.

Ne Mısır'da ne de Türkiye'de (veya başka bir yerde) böylesine radikal teorik hazırlıkların izi tozu görülmedi.

Burjuva muhalefet, "laik" olduğunda, bu Aydınlanmanın devrimci ve eşitleyici geleneğini inkâr üzerin kurulmuş bir pozitivizmden ve gerici bir milliyetçilikten öteye gidemedi. Hep milliyetçiliğin, bir dil ve/veya din ile temellenmiş en gerici biçimlerine teşne oldu.

Politik İslam'ın kendisi ulusu bir dinle ve dinin de en reaksiyoner yorumlarından biriyle tanımlama olmaktan öteye gitmedi.

Ama aynı sırada İşçi Sınıfı, Aydınlanma'nın Din ve İslam tanımlarının eleştirisine geçiyor; İslam tarihini yeniden yazarak onun özüne ve devrimci geleneklerine sahip çıkıyor; kendi hataları önünde gerileyerek sıçramak için hız almaya çalışıyordu[2].

Elbet bugün ortalıkta İşçiler adına görülenlerin İşçi Sınıfı ile bir ilgileri yoktur. Ama bu türden bir teorik hazırlık sadece ve sadece İşçi Sınıfında ve Marksizm'de vardır.

*

Türkiye'de sorun şudur: Gezi Direnişi ile başlayan devrimci hareket, Mısır'daki gibi bir gelişmenin mi aracı olacaktır, yoksa yepyeni bir devrimin mi?

Modern tarih birbiri ardınca hep şu sonucu göstermiştir: ya sonuna kadar giden kararlı ve radikal demokrasiyi savunan bir güç devrime önderlik eder ve devrim başarıya ulaşır ya da karşı devrim olur. Bunun en son örneğini Mısır'da görüyoruz.

Mısır'da ne liberaller ne de Müslüman Kardeşler bu radikal demokratik ve kararlı tavra sahip değillerdi.

Binlerce yıllık Şark Devleti ve Devletçiliği ise tam da bu her biri tutarlı demokrat olmaktan yoksun güçleri birbirine karşı oynayarak kendi Bonapartist rejimini sürdürebilmektedir.

Bu tehlikeye Gezi Hareketi'nin daha ilk günlerinde, tam bir ay önce, 3 Haziran'da şu satırlarda dikkati çekmiştik:

"Bu gidişle bir darbe gelir. Hem de Erdoğan'ın en güvendiği generalleri yapar. Allende de bir takım güvenilir generaller getirmişti ve onlar onu yıkmıştı onu.

O zaman ne olur?

Bu kurtarıcı, bir denge rejimi olur. Tekrar prestiji ve gücü elinde bulunduracağından hükümeti kısa zamanda parlamentoya iade eder. Muhtemelen Kürtleri de sisteme entegre edecek bir anayasa yapar. Yani 27 Mayıs'ın ikinci bir versiyonu. Hatta Öcalan başbakan bile olabilir.

Nasıl Bizans Osmanlı aşısıyla ömrünü bir dört yüz yıl daha uzattıysa Kürt aşısıyla en azından bir kırk yıl daha uzatır.

Tıpkı Roma-Bizans'ın aldığı Osmanlı aşısıyla Doğuda hızla gelişmesi ve iki yüz yıl önce Selçuk aşısı alarak kendisini Ege sahillerine kadar kovalayan İran'ı ta bugünkü sınırlara kadar sürmesi gibi. Kürt aşası almış, parlamentoyu da ayıbını örten bir asma yaprağı olarak ayıp yerinin üstüne koymuş Türk-Kürt askeri bürokratik oligarşisi de, mezhep ve aşiret çatışmaları içinde bunalmış Suriye ve Irak halkına da bir kurtarıcı gibi görünüp, Bağdat ve Şam'a kadar yayılabilir.

Tarih bu işlerin genellikle böyle yürüdüğünü gösteriyor.

Bir mucize olur da İşçi Sınıfı tarihsel uykusundan uyanır ve unuttuğu demokratik ideallerini yeniden kazanırsa. Orta doğunun Prusya tarzı birliğinin yerini, Devrimci Demokratik bir Ortadoğu Demokratik Cumhuriyeti alabilir.

Ama şu an bu olasılık nerdeyse sıfır."

Ancak o zaman "*mucize*" dediğimiz ve "*neredeyse sıfır*" olasılık verdiğimiz yönün bugün biraz daha büyük bir şans olduğunu düşünüyoruz.

Türkiye'de Mısır'da olmayan ya da Mısır'da çok daha zayıf bir katman olarak bulunduğundan etkisini hissettiremeyen, Gezi Hareketi'ne damgasını

vuran, Türkiye’nin bütünü içinde oldukça ince bir katman olmakla birlikte, toplumsal ağırlığı (kültür ve eğitim durumu, şehirliliği vs.) nicel gücünden çok daha fazla olan, tutarlı demokratik eğilimler gösteren bir toplumsal güç var.

Bu güç, ücretlilerden oluşuyor. Eğitim düzeyi yüksek, gelir ve yaşam düzeyi bakımından orta sınıf denebilecek durumda, kültürel olarak kendisi şehirli ve “seküler bir yaşam tarzı”nda bir güç.

Bu güç, İslam’ı dışlamadı ve onların özgürlüklerinin savunucusu oldu. Onların da istedikleri gibi giyinme ve ibadet etme haklarını savundu. Kürtlere de aynı şekilde Türklük değil, demokrasi ve destek mesajı verdi.

Özetle bu güç, işçi sınıfının radikal demokratik ideallerini yeniden keşfedip bayrağına yazma eğilimi gösteriyor. Bu yönde kısa zamanda büyük adımlar attı.

Bu devrimci demokratik eğilimini güçlendirir, netleştirir ve bayrağı yapabilirse; bunun yanı sıra hızla yayılabilir, mahallileşebilir ve aynı zamanda Türkiye ölçüsünde merkezileşebilirse bir devrim olur.

Gezi Hareketi Radikalleştiği ölçüde dayandığı güçleri genişletebilir.

Bunun için Mısır’da bulunmayan iki büyük şansı var:

1) PKK’nın temsil ettiği Kürt Hareketi’nin öncü ve özgürlükçü plebiyen kanadı.
2) Anti Kapitalist Müslümanların genel başlığı altında toplanabilecek, giderek daha demokratik ve radikal ve demokrasi hedefini ve duruşunu içselleştiren ve netleştiren henüz küçük ve güçsüz ama nitelik bakımından çok önemli şehirli eğilim.

Yani İstanbul’un Kadıköy ve Beşiktaş’ı, Gazi (Aleviler), Fatih (Müslümanlar) ve Diyarbakır’la (Kürtler) birleşebilecek, ulusu ne bir dinle, ne bir dille tanımlamayan, böyle tanımlamaya karşı tanımlayan bir programla ortaya çıkabilirse, bir devrim olur.

Ve bu devrim Türkiye ile sınırlı kalamaz, hızla Ortadoğu çapında bir devrime dönüşme eğilimi gösterir.

Bunu yapamaz ise, Türkiye’deki devrimci kabarışı da 27 Mayıs gibi veya Mısır’dakinin benzeri bir akıbet beklemektedir.

Öyle görülüyor ki, Ortadoğu’nun kaderi şimdi gezi hareketinin çekildiği ve düşünüp taşınıp örgütlenmeye çalıştığı parklarda yazılacaktır.

04 Temmuz 2013 Perşembe

-

Darbeler, Mısır'da Darbe ve Gezi Hareketi

Darbeler bir boşlukta gerçekleşmez. Hatta en kontrol edilemez, dokunulmaz, muazzam güçlü ordular bile (örneğin Türk ve Mısır orduları gibi) bir boşlukta hareket etmezler. Nüfusun epey bir önemli kesimi darbeyi desteklemeyecek veya en azından pasif bir tarafsızlık veya hayırhahlık durumunda bulunmayacaksa, derbeler gerçekleşemez.

Şimdi herkesin lanetlediği 12 Eylül örneğini ele alalım. 12 Eylül sabahı, en devrimci ailelerin bile, "*artık sokağa çıkamaz olmuştuk; can ve mal güvenliğimiz kalmamıştı; darbe kötü ama o daha kötüydü*" diye 12 Eylül'ün karşısında denize düşenin yılana sarılması gibi bir tavır gösterdiğini unutmayalım.

Ciddi bir devrimci burada, "*niye Türkiye tarihinin en kitlesel politikleşmesi ve radikalleşmesi böyle sonuçlandı, bizler nerelerde hata yaptık*" diye bütün sivri okları kendine döndürür.

Suçu karşı tarafta, kontr gerille provakasyonlarında aramaz. Çünkü savaş verilmektedir ve karşı tarafın her türlü kötülüğü yapacağı zaten baştan veridir. "*Başarıya ulaşan devrimlerde de bütün bunlar vardı ama o devrimler bütün bunlara rağmen başarıya ulaşmıştı*" diye koyar sorunu. Çarlık Okrahana'sı veya Kara Yüzler çeteleri Türkiye'deki benzeri kontr gelilla veya faşist çetelerden daha az tehlikeli ve acımasız değildi.

Böyle bir koyuş, hangi hataların yapıldığı üzerinde yoğunlaşır. Herhangi bir sol siyasetin egemen olduğu yerde, ki egemen olmak orada öz savunmayı iyi yapmaya bağlıydı, neden egemenliğini insanların haklarını garanti altına almak için kullanmadığı sorununa gelir. Yani belli bir yerde A hareketi egemense, orada bırakın başkalarını, diğer solcular bile fikrini savunamaz durumda oluyordu; yani egemenlik başkmalarının da fikirlerini savunma özgürlüğünü garanti altına almak için kullanılmıyordu. Yani bugünkü AKP'nin yaptığının, siyasetler ve görüşler düzeyinde yazlerce farklı, küçük, mikro alanda yapılmasından başka bir durum ortaya çıkmıyordu. O zamanlar din ve dil sorun olarak gündemde olmadığından, bu bir Lübnanlaşma ile sonuçlanmamış, genel bir sol sağ ayrımı belirleyici olmuştu.

Yani herhangi bir iktidar veya ikili iktidar tohumu, var olan devletin karşısında gerçek demokratik bir cumhuriyetin tohumu olan ilişkileri kurmadığı takdirde, tüm ezilenleri birleştiremez. Bunun tek yolu, insanların,

dili, dini, siyasi inancı, kültürü ne olursa olsun eşit olması; iktidarın bunlar karşısında gerçek bir tarafsızlığı ve bunların politik alanın dışında bulunmasıır. Bir yerde insanların dinine, giyinişine, diline vs. karışıldığı anda, demokrasi terk edilmiş demektir.

12 Eylül öncesindeki "kurtarılmış bölgeler" bir demokratik cumhuriyetin küçük tohumları olamadığı için 12 Eylül gelebildi.

*

Mısır'ı ele alalım. Mısır'da da en azından nüfusun yarıya yaknı kadarı darbeyi desteklemiyorsa bile, ona karşı mücadele etmiyor?

Neden böyle?

Burada soru şudur, nufusun bu geniş kesimi neden böyle darbeyi bile onaylayacak bir duruma gelmiştir?

Çok açıktır ki, Hıristiyanlar, Laikler vs. nüfusun içinde azınlık olduklarından, Politik İslam'ın çounluğun gücü ile, kendisinin anlayışını kendilerine dayatacağını ve dayattığını gördüğü için, bu çoğunluğun demokrasiyi haklar üzerinden değil de, çoğunluğun hakları ortadan kaldırabilme hakkı olarak görmesine karşı bir mücadele içinde olduğundan; bu çoğunluğu dengeleyebilmek için darbeye karşı mücadeleye girmemektedir. Bunun rasyonalize edilmesi politik akıma ve eğilime göre değişebilir. Darbeyi darbe olarak destekleyenden, darbenin darbe olmadığını kanıtlama çabasına kadar binbir biçim alır.

O zaman burada soru şudur: Niçin geniş bir kesim buraya gitmiştir, darbeyi engellemenin yolu nedir?

Darbeyi engellemenin biricik yolu çoğunluk olanın çoğunluk oluşunu, insanların en azından hukuki ve biçimsel eşitliği ve bu yöndeki haklarının garanti altına alınması ve savunusu için kullanmasıdır.

Yani, her türlü inancın sarbest bırakılması, politik alanın sadece bir toprak parçasında yaşamakla snırlanması; politik olanın bir dil, din, etni, soy, sop, külütr vs. ile tanımlanmaması.

Bu durumda Müslüman Kardeşler, örneğin insanların "İslama göre" yaşaması için yasalar çıkarmaya kalkmaslardı. O zaman Mursi'nin tüm yetikileri elinde toplaması veya kendi adamlarını kritik görevlere atamaları bile, insanların haklarını korumanın araçları olarak görülürlerdi. O zaman Hıristiyanlar bile Müslüman Kardeşler'in iktidarını savunurlardı.

Demek ki, politik olanı İslam’la (Daha doğrusu İslam’ın bir yorumuyla, çünkü İsam binbir türlü de yorumlanabilir. Tam bu dediğimiz tarzda da yorumlanabilir.) tanımlanması, otomatik olarak baskı atına alınan toplum kesimleri yaratmaktadır. Bunlar da bu çoğunluğun gücüne karşı, ordunun desteğini sağlayarak bu gidişi engelleme zorunda kamaktadırlar.

Bundan bir darbe karşıtının çıkaracağı bir tek sonuç vardır: İnsanların farklı dinlerini ve yaşamlarını baskı altına alarak onları denize düşenin yolana sarılması durumunda bırakmamak, özgürlüklerin ve hakların bekçisi olmak gerekir. İnsanların dilleri, dinleri vs. nedeniyle baskı alında olmamalarının tek yolu, bunların politik olanın dışında tutulmasıdır.

Bu takdirde sadece darbeler engellenmez, darbeyi yapacak gücün (ordunun), gücü de yok edilebilir. Çünkü o gücü budamaya kaltığınızda, bu güç budanırsa ben kendimi nasıl savunurum korkusu ortadan kalkar.

*

İşte AKP tam da bunları yapmayarak, kendisini yıkacak bir darbenin zeminini hazırlamaktadır. Ve işin ilginci odur ki, darbeci olakla suçlanan Gezi Hareketi, eğer başarıya ulaşırsa, bir darbeyi engelleyebilir.

Gezi harekeinin başarıya ulaşması ise, ulusun Sünni İslamla ve Türklükle tarımlanmasına karşı kesin bir tavır ve mücadeleden geçer. Yani AKP’in kendisini tanımladığı ve çatışmayı çekmeye çalıştığı yere girmekten kurtulmasıyla mümkündür.

Yani Gezi Hareketi ya sonuna kadar demokrat olacak; kimsenin diline, dinine, giyinişine vs. karışmayacak; bunları insanların hakları olarak tanımlayacaktır; yani ulusalcılara ve CHP laikliğine tavır alacaktır ve böylece tüm ezilenleri demokratik haklar çerçevesinde birleştirebilecektir, ya da buna yeterince kararlı ve köklü biçimde yapamayacak. Ezilecek ve bu sefer Kürtlerle Anlaşmış bir AKP’nin gücünden korkan seküler şehirliler ve Aleviler bunu dengelemek için orduyu çağırmaya başlayacaklardır.

Burada Kürt hareketinin çok kritik bir yeri bulunmaktadır. Gezi hareketi Kürtlerin ezilmesine kaşı çıkarak; laikçiliğe karşı durarak elini Müslümanlara ve Kürtlere uzattı. Müslümanlar ve Kürtler içindeki demokratlar bu uzatılmış ele cevap vermedikleri takdirde, bu elin gücü tükenir, o zaman işte bu hareket tekrar Türkçülerin ve laikçilerin kontrolnüne geçer ki, işte o zaman şimdi Mısır’da olan gibi bir bölünme ortaya çıkar.

Bu duruda ordunun bir hakem gibi gelip, en azından nüfusun büyük bir bölümü tarafından hayırhah bir tavrla karşılanmasının koşulları ortaya çıkar.

Bütün bu nedenle, Erdoğan'ın ve kimi liberallerin sorunu "darbeyi destekliyor musun, karşı mısın?" ikilemine çekmesi, yeni ve kendisine karşı bir darbenin koşullarını hazırlamaya hizmet etmektedir.

2013.07.08

Darbeci AK Parti ve Darbeye Karşı Mücadele Eden Gezi Hareketi?

Darbeden yana mısın değil misin tartışması hedeflere değil araçlara, öze değil biçime ilişkin bir tartışmadır

Ve biçime ilişkin itirazların ardında daima içeriğe ilişkin itirazlar vardır.

Ancak içeriksel itirazları biçimsel itirazlarla yürütmek, hem tutuculuğun hem de ufuksuzluğun bir yansımasıdır.
Devrimciler ise, biçimsel tartışmaların içeriksel olduğunu göstermeye çalışır ve kendi içeriksel itirazını ortaya koyar.

Ne var ki, reaksiyonerler, içeriksel tartışmaya girmeyerek, susuşa getirerek, kendi biçim üzerine tartışmalarını gündemde tutarak; tutamadığı yerde diğerinin gündeme gelmesini binbir idari vs. yollarla engelleyerek devrimcilere karşı mücadelesini sürdürür. Yani mücadelesini onunla ideolojik mücadele yapmayarak, onu tartışmadan ve gündemden uzak tutarak yapar.

Bunun da anlışılmayacak bir yanı yoktur: ortadaki bir sınıf savaşıdır ve savaş sanatını bilsin bilmesin, her savaşanın içgüdüsel olarak uyguladığı savaşın birinci yasası, savaşı karşı tarafın istediği ve onun işine yarayan yerde ve şartlarda kabul etmemektir. Biçimsel bir tartışma alanı küçük burjuvazi ve burjuvaziye bir ideolojik egemenlik sağlar; insanları aptallaştırır; burjuvazinin dünyasının dayandığı kavram ve varsayımların sorgulanmasına imkan bırakmaz; tartışmanın içeriğe girmesi demek ise, dayanılan varsayımların gündeme gelmesi demektir ki onlar için baştan yenilgidir.

Burjuva ve küçük burjuva politikası ile modern işçi sınıfı politikasının temel ayrımı, birincilerin içeriksel itirazları biçimsel itirazlarla tartışması; işçi sınıfının politikası ise biçimsel tartışmaların içeriksel olduğunu göstermek ve tartışmayı o yana, içeriksel ve programatik alana taşıma çabasında toplanır.

Mısır üzerinden yürütülen “darbeyi lanetliyor musun? Darbelere karşı mısın değil misin?” tartışması da işçi sınıfına ve gerçek demokratlara karşı bir mücadele stratejisidir .

Ve bu tartışmada, darbeyi lanetlediğini söyleyenler, ister AKP’li, ister sosyalist olsunlar, içeriksel programatik hedefleri, tartışma dışı tutarak,

Türkiye’de yeni bir darbenin tohumlarını ekmektedirler?

Çünkü sorunu lanetlemeye çekmek, aslında darbelerin nedenlerini gözlerden gizlemenin gündemden düşürmenin aracıdır; darbelere karşı gerçekten mücadele etminin engellenmesidir.

Sorunun özü programatiktir ve şudur: Politik olanı bir dille, dinle, soyla mı tanımlamak; yoksa böyle tanımlamaya karşı mı tanımlamak? Diğer bir ifadeyle yurttaşlık ve yurttaşların hakları nasıl tanımlanacaktır. Örneğin, ana dilde eğitim hakkı ve bütün dillerin eşitliği bir yurttaşlık hakkı mıdır yoksa sadece bir dilden, ulusu belirleyen dilden, olanların hakkı mıdır? Bütün dinler eşit midir yoksa belli bir dinden olanlar mı belli haklardan yararlanacaktır? Okullarda sadece belli bir dilden veya dinden olanların tarihi mi okutulacaktır yoksa hiçbir dine, dile ayrıcalık tanımayan bir tarih mi?

Çoğunluğu oluşturanlar, demokrasi çoğunluğun karar alma hakkını tanır, çoğunluğun kendi dili veya dininin ulusun dili ve dini olarak kabul etme hakkı vardır diyorlarsa, aslında anti demokratik bir programı ve demokrasi anlayışını, demokrasi ve çoğunluk sözlerinin ardına gizlenerek savunuyorlar demektir.

Bu anlayışla demokrasi, haklar tanımlanması değil; çoğunluğun hakları sınırlama hakkı olarak tanımlamaktadırlar. Yani ülkenin çoğunluğu Müslümansa ve çoğunluk kendisine oy vermişse, insanları kendi istediği gibi giyinmeye ve yaşamaya zorlayabilir, çünkü çoğunluktur ve demokrasi de azınlığın çoğunluğa uymasıdır demektedir.

Buna karşı liberallerin hiçbir zaman yapmadığı itiraz aslında çok basittir. “Evet, genel olarak demokrasi, azınlığın çoğunluğa uymasını kabul eden rejimdir. Ancak bu anti demokratik bir demokrasi tanımıdır. Çünkü bu **genel olarak demokrasidir** ve **genel olarak demokrasi en gerici, ırkçı, karşı devrimci görüşlerle uyum içinde ve onların egemenlik aracı olabilir**. Amerika’nın güney eyaletlerinin beyaz çoğunluğu çoğunluk olarak siyahların haklarını reddediyorlardı. Bu son derece demokratikti. Hitler demokratik seçimlerle iktidara gelmişti. Ama demokratik bir demokrasi anlayışı ise, çoğunluğun değiştiremeyeceği hakların bulunduğu rejimdir. Genel olarak demokraside, bir salonda bulunan sigara içen çoğunluk demokratik olarak, sigara içebilme kararı alabilir. Ama gerçek bir demokraside, bir kişi bile itiraz etse, çoğunluğun sigara içip içmemeyi

oylama hakkı olmaz ve çoğunluk bu hakka dokunamaz. Dokunduğu takdirde o bir kişi bin kişiyi içeri tıktırabilir.”

Ne var ki, Türkiye’de veya başka yerlerde, Politik İslam’ın muhalifleri olar “laiklerin” bu demokrasi tanımının, demokrasiyle ilgisinin olmadığını söylemesi mümkün değildir. Çünkü böyle yaptıkları takdirde kedilerini mahkum ederler. Çünkü tutarlı olarak savundukları ve mantık sonuçlarına götürdükleri takdirde, Türk çoğunluğun ulusu Türklükle ve Türk diliyle tanımlamasını da tartışma konusu olacağını bilirler.

Bu durumda, tartışmanın özü aslında ulusun nasıl tanımlanacağı iken, politik olanın alanını genişletmek ve bunu da İslamla tanımlamak isteyenler, Müslümanlar çoğunluk olduğundan, darbe karşıtlığı; Türklükle tanımlayanlar da, açıkça darbeyi savunamayacaklarından, darbe olmadığı veya darbe ise bile çoğunluğun desteklediği bir darbe olduğu gibi bir düzeyde tartışırlar.

Dikkat edilsin burada darbe mi değil mi tartışması aslında programatik bir tartışmayı gizlemektedir. Tartışmanın özü, politik olanın nasıl tanımlanacağıdır.

Politik İslam, “ben politik olarak tanımlananın alanını genişletmek ve onu İslam’la (aslında kendi İslam yorumuyla) tanımlamak istiyorum. Çünkü çoğunluk buna oy vermiştir, eh demokrasi de azınlığın çoğunluğa uyması olduğuna göre, buna hakkım vardır” demektedir.

Bu noktada darbeci misin değil misin tartışması, hem ulusun İslam’la tanımlanmasının anti demokratik niteliğini gizler ve tartışma dışı bırakır; hem de anti demokratik bir demokrasi anlayışını demokrasi olarak tanımlar. İki kez anti demokratik olanı demokratik olarak tanımlar. Böyle tanımlayarak başka darbeleri engelleyebileceği hayali yayar.

Ama tam da böyle yaparak yeni darbelerin yolunu açmış olur.

Burada unutulan bir gerçek daha vardır: Her demokrasinin aynı zamanda bir diktatörlük olduğu ve olmak zorunda oluğu. Sorunun diktatörlük olup olmamak değil; neyin ve neye karşı diktatörlük olduğunda bulunduğu.

Örneğin, her demokrasi en azından, bireylerin eşit olduğu gibi bir varsayımdan, dolayısıyla iktidarın kaynağının halk olduğu gibi bir varsayımdan hareket eder. Dolayısıyla her demokrasi, iktidarın kaynağı halk değildir damarlarımda akan mavi kandır veya Allah’tır vs. diyenler üzerinde bir diktatörlük olmak zorundadır. Çünkü bu iki kabul birbiriyle

uyuşmaz. Hem iktidarın kaynağı halktır; hem de damarlardaki mavi kandır veya Allah'tır demek, islamiyetteki Allah'a şirk koşmaktan farksız değildir. Bunlar ilk başta saçma gibi görünebilir bugünün dünyasında ama demokrasi böyle doğmuştu.

Aynı şekilde demokrasi, aynı zamanda haklara sahip olanın sınırlarını belirlerken de bir diktatörlüktür. Örneğin, bir ABD veya Türk vatandaşı olmayan gelip ben de insanım, ben de oy kullanacağım diyemez. En demokratik gibi bilinen ulusların demokrasisi bile o ulustan olmayanlar üzerinde bir diktatörlüktür. Bir ulustan olmayan yurttaşların yararlandığı haklardan yararlanamaz diyen bir anlayışın diktatörlüğüdür.

Günümüze gelince, Ulusu Türklükle veya Müslümanlıkla tanımlayan bir demokrasi böyle tanımlamayı reddedenler üzerinde bir diktatörlüktür. Ulusu hem Türklükle tanımlayıp hem Türklükle tanımlamaya karşı tanımlayamazsınız. Hem Türkçeyi zorunlu dil yapıp hem herkesin ana dilinde eğitim hakkı vardır diyemezsiniz. Yani hem Türk milliyetçisi hem de demokrat olamazsınız. Bu ikisi birbiriyle çelişir. Bir arada olamaz. Bu Allah'a şirk koşmaktan farksızdır İslam'ın terminolojisiyle ifade edersek.

O halde, tutarlı bir demokrat, demokrasinin sadece bir azınlık ve çoğunluk rejimi olmadığını aynı zamanda bir diktatörlük olduğunu da inkar etmez.

Demokratik bir demokrasi anlayışı veya bir demokratik cumhuriyet de bir diktatörlüktür ve öyle olmaması mümkün değildir. Sorun dikdatörlüğün, kime ve neye karşı diktatörlük olacağıdır. Örneğin ulusu bir dille, dinle vs. tanımlayanların böyle tanımlamayı reddedenler üzerindeki bir diktatörlüğü mü, yani Türklerin ve Kürtlerin demokratlar üzerindeki bir diktatörlüğü mü; yoksa böyle tanımlamayı reddedenlerin, yani demokratların, bir dille, dinle tanımlayanlar (örneğin Türkler ve Kürtler) üzerindeki bir diktatörlüğü mü?

O halde genel olarak her türlü gericilikle uyuştuğu ve demokrasinin bir diktatörlük olduğu kabulleri olmadan ve bunlar açıkça koyulmadan darbeden yana mısın karşı mısın tartışması, aslında bu öze ilişkin, ulusun nasıl tanımlanacağına ilişkin tartışmayı gizleme, kendi karşı devrimci ve anti demokratik tanımını dayatma tartışmasından başka bir şey değildir.

Şimdi bakalım Mısır'daki ve Mısır'a ilişkin tartışmaya.

Önce biçim üzerinden değil, içerik üzerinden bakalım. Her ikisi de demokrat değildir. Biri İslam (daha doğrusu kendi İslam yorumu) diğeri

Araplık (veya Türkiye'de Türklük) üzerinden ulusu tanımlamaktadır. İçerik olarak her ikisi de anti demokratik, gerici birer ulusçuluktur.

Çoğunluk, çoğunluğun, azınlığa kendini dayatma hakkını savunursa, hiç birşey de bu durumda azınlığın da gereğinde şeytanla veya şeytanın büyük annesiyle (örneğin orduyla) ittifak yapmasını engelleyemez.

Hıristiyanlar veya laikleri suçlamak hiçbir zaman, çoğunluk karşısında onların Ordunun kanatları altına sığınmalarını engellemez. Burada eleştirilmesi ve karşı çıkılması gereken, ulusun demokratik olarak tanımlanmaması ve onları denize düşenin yılana sarılması durumunda bırakmasıdır. Mursi veya Erdoğan, Alevileri ve Laikleri kendilerini tehlikede görmelerine yol açmayacak, onları rahatlatacak uygulamalar yapsa, Ordu hiç bir şekilde darbe yapamayacağı gibi, iyice budanabilme olanakları da ortaya çıkardı.

Burada, bu tartışmanın nasıl yeni darbelere ortam hazırladığı daha açık bir biçimde ortaya çıkmaktadır. Bu tartışma ve bölünme egemen olursa, güçler ve konumları değişmeyeceğinden Ordu uygun koşullar oluştuğunda yine darbe yapar.

Peki, bir demokrat ne yapar?

a) Her demokrasinin bir diktatörlük olduğunu gizlemez ve inkar etmez.

b) Sorun neye karşı diktatörlük olduğudur der ve kendisinin savunduğu demokrasinin ulusu veya politik olanı, herhangi bir dil, din ile tanımlamaya karşı diktatörlük olacağını söyler. Yani haklar biçiminde formüle edersek, ulusu Tüklükle tanılmlama hakkı diye bir hak tanımaz. Bütün dillerin eşitliğini ve herkesin ana dilinde eğitim hakkının tanır ve garanti eder. Ben İslam'ı yaşayacağım, Kuran'a göre yargılanacağım diye bir hak tanımaz, herkesi tüm dinlerden insanları eşit olarak gören hukuka göre yargılanma hakkını tanır ve garanti eder.

c) İki tarafında da farklı gerici milliyetçilikleri savunduğunu, bunların ikisinin de anti demokratik olduğunu demokratik olmanın ölçüsünün darbelerden yana olmak veya olmamak şeklinde koymanın gerçekte anti demokratik bir demokrasi anlayışını demokrasi gibi tanıttığını söyler.

d) Kendi programının içeriği gereği zaten herhangi bir bürokratik ve anti demokratik ordu veya devlet tarafından hiçbir şekilde savunulamayacağını gösterir.

Elbet böyle net duruşu olan bir parti, hareket vs. yok bugün Türkiye'de ve Mısır'da. Ama el yordamıyla ve ayaklarıyla böyle bir programa oy veren bir hareket var: Gezi Hareketi

Gezi hareketi, bu alanda çok önemli bir ilerleme yaptı bu açmazdan çıkmak için. Ulusu Türklükle tanımlayanlara karşı da, Müslümanlıkla tanımlayanlara karşı da mesafe koydu.

*

Bugün darbelere karşı olmak demek, demokratlık demek, ulusun İslam ve Türklükle tanımlanmasına kaşı olmak emektir.

Bu konuda susup da darbelerden yana mısın diye bir biçim tartışması sürdürmek, özünde bu öze ilişkin tartışmayı gündemden düşürerek; çıkmaz tartışmaya fiilen güç vermekve darbelerin yolunu yapmak demektir.

2013.07.18

---

[1] İslam'da Kayıp Gerçek şu adreste bulunabilir. http://ebookbrowse.com/islamda-kayip-gercek-farac-el-fuda-pdf-d316515316

[2] Bizim Marksizm'in Marksist Eleştirisi kitabımıza yazdığımız, Tarihsel maddeciliğin trişine Katkı başlıklı Önsözümüz, bu kendi hataları üzerinde gerileme, onlarla hesaplaşma ve tekrar ileri atılmak için hız almanın kısa bir özeti olarak okunabilir. Kitap şuradan indirilebilir:
http://issuu.com/demir/docs/demir_kucukaydin_-_marksizmin_marks

http://de.scribd.com/doc/132219065/Demir-Kucukaydin-Marksizmin-Marksist-Ele%C5%9Ftirisi-V-3-pdf